

A Pécsi Ítéltábla a dr. Hollósi István ügyvéd által képviselt **I. rendű felperes neve** (címe.) I. rendű, a dr. Kürtösi és Társa Ügyvédi Iroda által képviselt **II. rendű felperes neve** (címe) II. rendű felpereseknek - a Benisch, Mészáros, Specht & Partner Ügyvédi Iroda által képviselt **alperes neve** (címe) alperes ellen - bértartási díj megfizetése iránt indított perében a ...Törvényszék 2015. május 4. napján kelt ... számú ítélete ellen a II. rendű felperes részéről 86. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés és az alperes részéről 6. sorszám alatt előterjesztett csatlakozó fellebbezés alapján meghozta a következő

í t é l e t e t :

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja, kötelezi az alperest, hogy fizessen meg 15 napon belül a II. rendű felperesnek 10.439.475.-(tízmillió-négyszázharminckilencezer-négyszázhetvenöt) forintot, és ennek 2009. május 24. napjától a kifizetés napjáig járó, a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamat 7 százalékponttal növelt mértékű késedelmi kamatát. Ezt meghaladóan tekinti a keresetet elutasítottnak.

A II. rendű felperest terhelő elsőfokú perköltség összegét 3.062.858.- (hárommillió-hatvankettőezer-nyolcszázötvennyolc) forintra, a II. rendű felperes részéről az államnak fizetendő elsőfokú eljárási illeték összegét 720.000.-(hétszázhuszezer) forintra leszállítja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg az államnak - az állami adóhatóság külön felhívásra - 180.000.-(száznolcvanezer) forint feljegyzett elsőfokú eljárási illetéket.

Kötelezi a II. rendű felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül 425.100.- (négy százhuszonöt ezer-egyszáz) forint másodfokú perköltséget.

Kötelezi a II. rendű felperest 2.000.000.-(kettőmillió), az alperest 500.000.-(ötszáz ezer) forint feljegyzett másodfokú eljárási illeték állam részére történő megfizetésére az állami adóhatóság külön felhívására.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott ítéletével a felperesek keresetét elutasította, és a II. rendű felperest kötelezte az alperes javára 4.511.219 forint perköltség megfizetésére. Tényként az alábbiakat rögzítette:

Az I. rendű felperesi gazdálkodó szervezetet a cégbíróság 2000. augusztus 9-én jegyezte be, tagjai

F. és L. voltak, az ügyvezetői teendőket F. látta el. Az alperest 2001. december 11-én jegyezték be, tagjai L. és J., akik 2006. május 13. óta házastársak. Az I. rendű felperes alakulásától anyatehén-vásárlásokban volt érdekelt, majd 2003. évtől az állatállományt értékesítette több gazdálkodó szervezetnek, köztük az alperesnek. I. rendű felperes ezután szarvasmarha-bértartással foglalkozott, így kötött 2003. november 14-én alperessel is bértartási szerződést 2004. január 1. napjától kezdődő határozatlan időre, az alperes mindenkor létszámú húshasznú tenyészállatai és azok szaporulatai tartására. A szerződés szerint az alperes külön elszámolás alapján esetenként hozzájárulhat a tartási feltételek biztosításához anyagok vagy szolgáltatások külön elszámolás alapján történő beszerzésével (szerződés 3. pontja). Az állattartás általános költségét 40 forint+Áfa/állat/bértartási nap alapdíjban határozták meg (szerződés 6. pontja), és az I. rendű felperes a szerződés szerint jogosult volt az alapdíjon felül az anyagköltségként, szolgáltatásként felmerült költségeket az alperes felé elszámolni (szerződés 7. pontja). Az I. rendű felperes vállalta, hogy minden év december 30-ig az elszámolást elkészíti, az alperes pedig vállalta az adott évet követő január 15-ig tartozását pénzügyileg rendezni. (szerződés 8. pontja). A felek között a pénzügyi elszámolás nem történt meg, az alperes 2007. május 16-tól az I. rendű felperesi telephely mellett két másik új tartási helyet is bejelentett, és 2007. illetve 2008-ban összesen 154 darab szarvasmarhát szállított el az I. rendű felperesi telephelyről. Az I. rendű felperes az alperes terhére 2009. január 5-én számlát állított ki 2003. november 14-től 2008. december 31-ig terjedő időre bértartási szerződés szerinti általános bértartási költség címén 29.368.400 forintról, 2009. február 10-i fizetési határidővel. Az alperes a számlát visszaküldte, majd miután azt az I. rendű felperes ismét megküldte, az alperes - 2009. május 5-én - a szerződést azonnali hatállyal felmondta. Az I. rendű felperes 2009. május 15-én újabb számlát állított ki a 2009. január 1. és május 5. közti időszakra általános bértartási költség címén, 2.380.800 forint összegről, az alperes e számlát is visszaküldte. Az alperes a már korábban kibocsátott számlák alapján 5.710.000 forintot teljesített.

Az I. rendű felperes 2009. június 10-én engedményezési szerződést kötött Sz. a bértartási szerződésből eredő, összesen 31.749.200 forint és járulékai követelésére. Sz. 2010. április 1-jén a követelést továbbá engedményezte a II. rendű felperesre. A jelen peres eljárás alatt, 2010. április 5-én az I. rendű felperes a II. rendű felperesre engedményezte a bértartási szerződés 8.) pontja szerinti, egyéb költség címén fennálló 42.095.114 forint követelését is.

Az elsőfokú bíróság a megállapított tényekből arra a jogi következtetésre jutott, hogy az I. rendű felperes és az alperes közti bértartási szerződés megszűnése folytán az 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 319.§ (2) bekezdése alapján a felek közt elszámolásnak van helye, és az engedményes II. rendű felperest a Ptk.478.§ (4) bekezdése alapján - 2004. január 1-től 2009. május 5. napjáig terjedő időre, 334.929 tartási nap figyelembe vételével megbízási díj illeti meg, mely a Ptk.478.§ (4) bekezdése szerint a szerződés megszűnésekor vált esedékessé. A tartási napok kiszámításánál borjúk által a tenyészetben töltött időt is figyelembe vette. szakértő igazságügyi szakértő véleménye alapján egy állat egy napi tartási költségét nettó 93,049 forintban határozta meg azzal, hogy ez az összeg a szerződésben kikötött 40.-Ft+Áfa/nap általános költséget is tartalmazza. Nem osztotta a II. rendű felperesnek azt az álláspontját, hogy 40.- forint alapdíj a szakértő által kimunkált egy állatra jutó napi tartási költségen felül jár. E körben kifejtette, hogy „a szerződés 6. pontja a 40.- forint/nap/egyed költséget általános költségnek nevezi, melyet egybevetve a 8. pontjának megszövegezésével, mely alapdíjról és az azon felüli költségről, és azok együttes évenkénti elszámolásáról szól, az következik, hogy a teljes tartási költség 6./ és a 8./ pont alatti tételek összege”. A II. rendű felperest megillető összes tartási költséget - 334.929 tartási nap figyelembe vételével, 93,049Ft/nap díjjal számolva - 28.558.951 forintban állapította meg.

Az alperes beszámítás kifogásait (első fokú ítélet 6. oldal 1.-7.pont) az elsőfokú bíróság elbírálta, és

az 1.,2.,4.,5., számú beszámítási kifogásokat alaposnak, a 3.,6.,7., számú beszámítási kifogásokat alaptalannak találta.

Az 1.tétellel kapcsolatban **K.** tanúvallomása alapján tényként állapította meg, hogy az I. rendű felperes munkavállalója, **K.** számlájára **J.** által - több, kisebb részletben - átutalt 10.139.000 forint - alperesre engedményezett - összeg a „bértartással érintett alperesi szarvasmarhák vonatkozásában a működési költség finanszírozására érdekében" került felhasználásra. A 2.tétel - **J.** által a **S.** Zrt.-nek utalt 2.467.604 forint - tekintetében az volt a jogi álláspontja, hogy **J.** részéről a teljesítésre a kezes házastárs helyett került sor, ezért **J.**-nak a Ptk.276.§ (1) bekezdése szerint megtérítési igénye keletkezett az I. rendű felperessel szemben, melyet az alperes mint engedményes a II. rendű felperessel mint engedményessel szemben beszámíthat. A 4. tétel - az alperes részéről **H.** fuvarozónak kifizetett 95.000 forint fuvardíj - tekintetében az I. rendű felperes helyett történt teljesítést igazoltnak találta. Az 5.tétellel - **A.** Szövetkezetnek kifizetett 4.247.483 forint - kapcsolatban az volt az álláspontja, hogy az alperes bizonyította, hogy a kifizetésre az I. rendű felperesnek az **A.** Szövetkezet felé borjúelszámolás címén fennálló tartozásának teljesítése érdekében került sor, az II. rendű felperes pedig nem bizonyította, hogy a helyette kifizetett összeget az alperes váltótartozására számolta el.

A 3. tételt - az alperes által a **S.** Zrt.-nek utalt 854.382.forint - azért nem találta beszámíthatónak, mert a csatolt bankszámla kivonat alapján azt állapította meg, hogy az alperes I. rendű felperes helyett történt teljesítéssel a CT219597 számú, szénavásárlásról kiállított számla alapján fennálló tartozását egyenlítette ki. A 6. tétel alatti, a **S.** Zrt.-nek I. rendű felperes helyett megfizetett 2.500.000.- forintot a nem találta beszámíthatónak figyelemmel arra, hogy az alperes az I. rendű felperessel szemben folyó felszámolási eljárásban e követelését nem jelentette be, utalt e körben a Cstv. 38.§-ára. A 7. tétel alatti - alperes ügyvezetője részéről az I. rendű felperes ügyvezetőjének számlájára átutalt - 555.000.- forintra vonatkozóan a beszámítási kifogást ezért utasította el, mert nem találta bizonyítottnak, hogy az utalásra a bértartással, annak elszámolásával összefüggésben került sor.

Az alperes beszámítási kifogásán kívül az elsőfokú bíróság elbírálta az ítélet 7. oldalán 8.pontban és a 9/c. és 9/n. pontban részletezett alperesi igényt, és ez utóbbi két pont alatt részletezett igény beszámításával a felperesi követelést a Ptk.296.§ (2) bekezdése alapján megszüntnek tekintette. A 8. pont alatti alperesi igényt alaptalannak találta, a 9/a-b, 9/ d-m, 9/o-t pont alatt részletezett alperesi igényekkel pedig nem foglalkozott. A 8. pont alatt írt 2.000.000.- forinttal kapcsolatban az volt az álláspontja, hogy az itt feltüntetett CT219593 számú számla hiányában nem állapítható meg, hogy milyen jogviszonnyal összefüggésben került sor a számla kiállítására és teljesítésére A 9/c. alatti, a villanypásztor kiépítésére az alperes által kifizetett 5.625.000 forinttal kapcsolatban az volt az álláspontja, az alperes a villanypásztor kiépítésével „hozzájárult a tartási szolgáltatáshoz teljesítéséhez, így e követelése beszámítható", a 9/n. tétel alatti, **Sz.** Kft.-től vásárolt takarmány ellenértékeként kifizetett 2.959.037 forintot pedig azért tartotta beszámíthatónak, mert álláspontja szerint az alperes igazolta, hogy 2008-ban a takarmányt az I. rendű felperesi bértartó telephelyére fuvaroztatta.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a II. rendű felperes terjesztett elő fellebbezést, kérte az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását, és a keresetével egyezően az alperes marasztalását. Hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság számítási hibát vétett, amikor a 334.929 tartási napra napi 93,049 forintot elszámolva 31.164.809 forint helyett 28.558.951 forintot számított, és a szerződéstől eltérően általános forgalmi adóval az összeget nem növelte meg. Fenntartotta azt az álláspontját, mely szerint a bértartási szerződés 6. pontjában rögzített 40 forint+ Áfa/nap/egyed összeg a szakértő

által kimunkált 93,049 forint+Áfa /nap/egyed költségen felül számítandó, és hogy az alperes által az I. rendű felperes elleni felszámolási eljárásban a jogvesztő határidőn belül be nem jelentett hitelezői igényeket (9/c,9/n) a Cstv. 38. § (3) bekezdése alapján beszámítással nem lehet érvényesíteni. Az elsőfokú bíróság által alaposnak ítélt beszámítási kifogásokkal összefüggésben utalt arra, hogy az alperes e beszámítási kifogásoknak sem a jogalapját, sem az összecszerűségét nem bizonyította. A K. számlájára utalt összeg (1. tétel) tekintetében arra hivatkozott, hogy a teljesített utalások célja az I. rendű felperes pénztári egyenlegének a rendezése volt korábbi ügyletekkel összefüggésben, ennek ellenkezőjét az alperes nem bizonyította, továbbra is hivatkozott e körben arra, hogy F. I. rendű felperesi ügyvezető is utalt erre a számlára. A 2. tétel alatti 2.467.604. Ft tekintetében változatlanul tartozatlan fizetésre hivatkozott, míg az. 5.tétel alatti 4.247.483.-Ft-os teljesítést az alperesnek az I. rendű felperes felé fennálló váltó tartozása rendezésének tekintette. A 4. tétel alatti 95.000.Ft fuvardíj kapcsán arra utalt, hogy a Ptk. 286.§ (1) bekezdése szerint az alperes csak az I. rendű felperes helyett hozzájárulásával teljesíthetett volna, mivel törvényes érdeket a teljesítéshez nem igazolt. Az elsőfokú bíróság által elszámolt 9/c. tétellel összefüggésben arra hivatkozott, hogy a villanypásztor az alperes tulajdona.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az alperes csatlakozó fellebbezést terjesztett elő, kérte az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását, és a kereset teljes elutasítását annak megalapozatlansága és bizonyíthatatlansága okán, a kereset körében hivatkozott arra, hogy a borjak után kizárólag a napi 40 forintos alapdíj számolható el, ezen felüli tartási költség nem. Másodlagosan - amennyiben a felperes keresete mégis, akárcsak részben megalapozott lenne - kérte valamennyi beszámítási kifogása elbírálását és teljesítését az elsőfokú eljárásban már előadott indokait fenntartva. Hivatkozott arra, hogy a Cstv. 38. § (2) és (3) bekezdései nem alkalmazandók, mert az alperes nem minősül a II. rendű felperessel szemben hitelezőnek, az alperes nem a felszámolás alatt álló gazdálkodó szervezettel szemben érvényesít igényt, és a követelés nem a felszámolás körébe tartozó vagyonnal kapcsolatos. A 8. tétellel kapcsolatban a másodfokú tárgyaláson arra hivatkozott, hogy ez az összeg a szerződés 6.pontja szerinti alapdíj teljesítésére fizetett összeg, más jogviszony akkor nem volt a peres felek között. A 9/a-b, d-m, o-t. alatti tételekkel összefüggésben utalt a bértartási szerződés 3. pontjára, mely lehetővé tette számára, hogy anyagok vagy szolgáltatások beszerzésével hozzájáruljon az állatai tartásához, az itt felsorolt teljesítésekre ez okból és célból került sor, a teljesítéseket pedig álláspontja szerint bizonyította.

A II. rendű felperes az alperesi csatlakozó fellebbezéssel érintett részében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte.

A fellebbezések részben alaposak.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást az elsőfokú eljárás iratai és a felek másodfokú eljárás során tett nyilatkozatai alapján az alábbiak szerint pontosítja és egészíti ki:

Az I. rendű felperes felszámolásának kezdő időpontja 2011. március 16. napja (2011. október 7. helyett- elsőfokú ítélet 2. oldal felülről az első bekezdés).

Az alperes tevékenységi köre a hiteles cégnyilvántartás szerint a következő: üzleti tanácsadás, ügynökségi tevékenység, mérnöki tevékenység, adatfeldolgozás, máshová nem sorolt, gazdasági tevékenységet segítő szolgáltatás, felnőtt és egyéb oktatás.

A bértartási szerződés 6.pontja alapján I. rendű felperesnek bértartási díjként minden állat (borjú és felnőtt egyed) után járt napi 40 forint+ Áfa úgynevezett általános költség, mely a haszonra, és az

olyan, számlával nem igazolható költségekre nyújtott fedezetet, amely az állatlétszámtól független volt (pl. áramdíj, dolgozók munkabére), ezen felül a szerződés 7.pontja szerint a felnőtt állatok után a számlával igazolható takarmány, ivóvíz, és az állatorvosi költség megtérítésére tarthatott igényt.

2004. január 1. napjától 2009. május 5. napjáig 348 állat 54.400 tartási napot töltött a tenyészetben borjúként. Ugyanezen állatlétszám felnőtt állatként 75.540 tartási napot töltött a tenyészetben, ezen felül voltak olyan felnőtt állatok, amelyek 8 hónapos koruk után, felnőttkorukban kerültek a tenyészetbe, ezek száma 2004. január 1-jétől 2009. május 5-ig 572 volt, ami összesen 203.478 tartási napot jelent. Összesen a perbeli időszakban a felnőtt állatok után 279.018, a borjak 54.404 bértartási nap vehető figyelembe.

A felnőtt húsmarha tartásának költsége éves szinten az alábbiakból tevődik össze:

- nyári időszakban 7.490 forint + Áfa/év fűérték,
- téli időszakban 10.750 forint+Áfa/év szénaköltség, + 2.265 forint+Áfa/év szalmaköltség, 866 forint+Áfa/év abrakköltség, 9.060 forint+Áfa/év szenázs siló költség, 3.175,5 forint+Áfa/év egyéb (víz, villany, gondozói díj, állatorvosi+gyógyszer költség, szaporítási költség, egyéb szállítási, mozgatási költség) költségek.

A takarmányozás költsége 30.431.- forint+Áfa/év/állat, azaz 83,4 forint+ Áfa/állat/nap. Az anyaállat takarmányozási költsége tartalmazza a borjak élelmezési költségét is, mert a borjak jellemzően tavasszal születnek, anyatejen kívül egyéb táplálékot nem igényelnek, a legelőn „csak csipegetnek”.

A szerződő felek szóbeli megállapodása szerint az I. rendű felperesi állattartó telephelyen és annak környezetében lévő legelőn az eszközbeszerzést az alperes biztosítja. Az állatok legeltetéséhez szükséges villanypásztor berendezést az alperes abban a „reményben” vásárolta meg, hogy az majd az éves elszámoláskor figyelembe vételre kerül (alperes sz. beadványa 8. oldal felülről 4.bekezdés).

A fenti tényállás kiegészítés a bértartási napok száma, annak felnőtt egyedek és borjak közti megoszlása kérdésében a felek másodfokú tárgyaláson tett egyező nyilatkozatán alapul, mellőzi ezért a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásából a tartási napok számára vonatkozó részeket. Ugyancsak egyező volt a felek előadása arra a tényre, hogy a szerződés 6. pontjában meghatározott 40forint+Áfa/állat/bértartási nap alapdíj minden állat, így a borjak után is után jár a felperesnek. Alapdíjként tehát az I. rendű felperes a szerződés 6. pontja alapján - 333.422 (279.018+54.404) bértartási napra, 40 forint+ Áfa/nap/állat alapdíj mellett - 13.336.880.- forint nettó díj 20 %-os mértékű (kiállított számla szerinti) Áfával növelt összegére, így összesen bruttó 16.004.256 forintra tarthatott igényt, melyből az alperes a szerződés fennállása alatt megfizetett 5.710.000 forintot. A másodfokú bíróság e kifizetésen túl az alapdíjra kifizetettnek számolta el beszámítás 8.tételeként feltüntetett 2.000.000 forint összeget. Ezt az összeget az alperes a 219586. számú, 2005. február 15-én kiállított számla teljesítéseként fizette meg, a számla a per iratai közt - az elsőfokú bíróság megállapításától eltérően - rendelkezésre áll, a számlában feltüntetett szolgáltatás ingatlan bérbeadása volt. A felek közt ebben az időszakban bértartási szerződésen kívül más szerződéses jogviszony nem volt, az I. rendű felperesnek a bértartási helyen kívül más ingatlana nem volt, ilyen körülmények között a másodfokú bíróság valóban fogadta el azt az alperesi tényállítást, hogy a felek közt nem volt bérleti jogviszony, a bérleti díj címén kiállított számlát az alperes azért fizette ki, mert ezzel a bértartási alapdíj fizetési kötelezettségének kívánt eleget tenni, ezért e teljesítés az I. rendű felperes felé fennálló tartozást csökkentette, mégpedig a kifizetés időpontjában. Ez az alperesi igény - azaz, hogy a bíróság e 2.000.000.- forintot bértartási díjra történt teljesítésként számolja el - nem beszámítás, így ezzel kapcsolatban a hitelezői

igénybejelentés kérdése nem merül fel. **Az így teljesített összegek (5.710.000.- forint + 2.000.000.- forint = 7.710.000.-forint) levonása után a szerződés megszűnésekor az alperesnek a szerződés 6. pontja alapján 8.294.256.- forint (16.004.256.-forint -7.710.000.- forint) tartozása állt fenn az I. rendű felperes felé.**

Az alperes a szerződés 6. pontjában kikötött, és a felek egyező előadása szerint minden egyed után járó - a 6. pontban általános költségnek, a 7. pontban alapdíjnak nevezett - díjtételen „felül” volt köteles a szerződés 7. pontja szerinti „anyagköltségként, szolgáltatásként felmerülő „ költségeket megtéríteni, mégpedig a 8. pont értelmében „számlák és egyéb dokumentumok” alapján. Egyetért a másodfokú bíróság az elsőfokú bírósággal abban, hogy felperes részére járó díj a 6.és 7.pont szerint számítandó tételek összege, nem ért azonban egyet azzal, hogy a 7. alapján elszámolható költségekből külön csak az alapdíjon felüli költség számolható el, azaz, hogy a 7. pont szerint elszámolható költség az alapdíjat is tartalmazza. Azt helyesen tette az elsőfokú bíróság, hogy döntését e körben nem a szakértői véleményre alapozta, mert a szakértő az állatok tartási költségének kimunkálására kapott feladatot, és nem tartozott a kompetenciájába annak megítélése, hogy a felperesnek az alapdíj a kimunkált költségen felül jár-e. Ez utóbbi kérdés a felek szerződésének Ptk.205.§ (1) bekezdése szerinti értelmezésével dönthető el, értelmezésre pedig az szorult, hogy mit értettek a felek a szerződés 6.pontja szerinti alapdíjon, és szerződés 7. pontja szerinti, ezen felül elszámolható költségeken. A 2015. október 29-i másodfokú tárgyaláson az alperes úgy nyilatkozott, hogy az alapdíjban foglaltak a felek azokat a költségeket értették, amelyek függetlenek attól, hogy adott időpontban hány egyed tartózkodik a telepen, ilyenek a közüzemi költségek, dolgozók munkabére, a szerződés 7. pontja alapján pedig az olyan költség, ami az állatlétszámtól függ - takarmány, ivóvíz, állatorvosi költség - a 40.- forint alapdíjon felül számolható el. A II. rendű felperes nyilatkozata lényegében azzal egyező volt, abban tért el csupán, hogy álláspontja szerint az állatok gondozásával összefüggésben felmerült munkabér költség is a 40.- forintos alapdíjon felül számolható el. Az alperes a 2016. január 27.-i tárgyaláson az előző tárgyaláson tett nyilatkozatát tévesnek nevezte, és oly módon kérte a szerződést értelmezni, hogy 40 forint+Áfa/állat/bértartási nap díj mindenképpen járt a felperesnek, ha azonban a tényleges tartási költség ennél magasabb, akkor csak a 7.pont szerint számlával, okirattal igazolható költség jár, ezen felül a 40 forint nem. A másodfokú bíróság a szerződés értelmezése körében a felek másodfokú tárgyaláson tett egyező nyilatkozatát tekintette irányadónak, mely szerint a felperesnek a szerződés 6. pontja alapján jár a 40.- forint alapdíj, és a szerződés 7. pontja alapján a számlával igazolható takarmányozási költség és állatorvosi költség. A II. rendű felperes a gondozók munkabérének elszámolhatóságát nem bizonyította, az alperes pedig a nyilatkozata módosítását elfogadható indokkal alátámasztani nem tudta, Az alperesi álláspont elfogadása esetén az I. rendű felperes a bértartást haszon nélkül vállalta volna, olyan szándékot azonban maga az alperes sem állított, hogy az I. rendű felperes pusztán költségei megtérítése fejében, tényleges díj nélkül, így lényegében ingyenesen vállalta volna a bértartást, a felek szerződését a szavak általánosan elfogadott jelentése szerint, a felek feltehető akaratára, és az eset összes körülményeire tekintettel sem lehetett ily módon értelmezni.

A fentiekből következően az I. rendű felperes az alperessel szemben a számlákkal, egyéb dokumentumokkal igazolható költségei elszámolására a szerződés 7. pontja szerint jogosult, és köteles volt, e kötelezettségének azonban nem tett eleget, és a ténylegesen felmerült költségeit számlával dokumentumokkal e perben sem tudta igazolni. Nem volt azonban elzárva attól, a valóban felmerült költségeit - miután nem vitásan a tartásra sor került - az alperestől igényelje, és ennek összegszerű kimunkálását szakértői bizonyítás keretében kérje. A szakértői vélemény szerint egy felnőtt állat napi tartása költsége 90%-ban élelmezési költség, melynek összege 30.431forint+Áfa/állat/év, ami napi tartási költségként állatonként 83,4forint+Áfa/állat összegben

határozható meg, ennek megtérítésére tarthat igényt a másodfokú bíróság álláspontja szerint a felperes a szerződés 7. pontja alapján.

A szakértő a számlával nem igazolható költségeket egyéb költség címén egyedenként évi 3.175,5.- forintban határozta meg, e költségek azonban részben az alapdíjban megtérülő költségek (pl. áram, munkabér), és ezért külön nem számolhatók el, részben pedig - az állatorvosi költség tekintetében - tényleges felmerülésük esetén számlával igazolhatók lettek volna, a II. rendű felperes azonban nem bizonyította a költség felmerülését, ezért a másodfokú bíróság az egyéb költség címén kimunkált összeget a szerződés 7. pontja alapján nem találta elszámolhatónak.

Az I. rendű felperesnek tehát a szerződés 7. pontja alapján felnőtt állatok után járt a takarmány költsége, 83,4 forint+20 % Áfa/nap, a felnőtt állatok 279.018 töltöttek a tenyészetben, így a szerződés megszűnésekor az I. rendű felperes az alperestől a szerződés 7. pontja alapján 27.924.121 forint költség megtérítésére tarthatott volna igényt akkor, ha az alperes részéről a szerződés 3. pontja alapján a tartási feltételek biztosításához eseti hozzájárulásra nem kerül volna sor. Nem tarthat azonban igényt a szakértő által kimunkált tartási költség megtérítésére a felperes a borjakra vonatkozóan. A szakértő a takarmányozási költséget felnőtt állatra munkálta ki, a kiegészített tényállás szerint a borjak külön takarmányozást nem igényeltek, ezért a borjakra a felperes a szerződés 7. pontja alapján alapdíjon felüli költséget akkor igényelhetett volna, ha bizonyítja külön elszámolható költség felmerülését, erre azonban nem került sor.

A szerződés 3. pontja alapján történt teljesítésnek állította az elsőfokú bíróság által beszámítási kifogásnak tekintett, 9.pont alatt felsorolt tételeket. A szerződés 3. pontja részletezi az I. rendű felperes bértartás körébe tartozó feladatait (legeltetés, takarmányozás, állatorvosi ellátás, megtermékenyítés, piaci értékesítés feltételeinek megteremtése) mellyel kapcsolatban felmerült költségeit igényelhetette az alperestől vagy a 6.pont szerinti alapdíj részeként, vagy a 7. pont szerint külön elszámolásként. A 3. pont utolsó mondata csak úgy értelmezhető, hogy az itt felsorolt tevékenységekben aktívan részt vehetett az alperes is azzal, hogy egyes anyagokat, szolgáltatásokat „szerez be”, és ennek elszámolására az I. rendű felperessel szemben jogosult, mégpedig azért, mert ezek a költségek az I. rendű felperesnél nem jelentkeznek. Nem volt azonban olyan perbeli adat, amelyből arra lehetett volna következtetni, hogy a szerződés 3. pontja alapján az alperes olyan beszerzés megtérítésére tarthatott volna igényt az I. rendű felperestől, melynek költségként való elszámolására vele szemben az I. rendű felperes sem volt jogosult. Nem találta ezért a szerződés 3. pontja alapján elszámolhatónak a másodfokú bíróság a villanypásztor költségét, amelyet részben a 9/c pont, részben a 9/d.- e. pont tartalmazott. A villanypásztor telepítésével kapcsolatban az alperes azt a tényállítást tette, hogy „abban a reményben vásárolta meg, hogy az majd az éves elszámoláskor figyelembe vételre kerül. Maga sem állította, hogy a villanypásztor elszámolására számára a szerződés 3. pontja lehetőséget adott, és azt sem, hogy ennek elszámolásában az I. rendű felperessel megállapodott.

A 3. pont alapján a másodfokú bíróság álláspontja szerint az alperes igényt tarthatott a takarmányozási, takarmány szállítási, állatorvosi költségek elszámolására, de csak annyiban, amennyiben bizonyította, hogy e költségek az I. rendű felperesnél bértartásban lévő állománnyal összefüggésben merültek fel. A szerződés 3. pontja alapján történt elszámolás nem perbeli követelés érvényesítés, hanem tartalmában arra való hivatkozás, hogy az alperes a szerződés 7. pontja szerinti tartozását részben már teljesítette, így e tételek tekintetében a hitelezői igénybejelentés nem játszik szerepet.

Nem ért egyet a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróságnak azzal az álláspontjával, hogy az alperes

bizonyította a 9/n. tétel alatti számlán feltüntetett takarmány I. rendű felperesi telephelyre szállítását. A becsatolt nyomtatványokat a számlát kiállító **Sz. Kft.** állította ki takarmány szállításáról, de ezek dátuma eltér - jóval, hónapokkal korábbi - a számlán feltüntetett teljesítés időpontjától, az átvevő aláírása általában hiányzik, néhány helyen szerepel csak, de az ott átvevőként feltüntetett személy a becsatolt munkabér -kartonok szerint nem dolgozott az I. rendű felperesnél ebben az időben. Az alperes nem tudta ezért bizonyítani, hogy az I. rendű felperesnél lévő állomány tartásához járult hozzá e takarmány vásárlásával.

Elszámolhatónak találta azonban a másodfokú bíróság a szerződés 3. pontja alapján - az elsőfokú bíróság által el nem bírált tételek közül - a 9/g. és 9/h./ tétel alatti (... szám alatt A/37/7. és 8. szám alatt csatolt számla) **M.** Zrt.-től vásárolt takarmány költségeket 19.708 forint és 33.106 forint összegben, valamint a 9/j. és 9/k. alatti (... szám alatt csatolt A/37/10. és 11. számla) I. rendű felperes által az alperes terhére takarmány megjelöléssel kiállított számlák alapján 4.500.000 forint és 3.162.500 forintot. E számlák a 2007. májusig terjedő időszak takarmány vásárlásai, ebben az időszakban az alperes kizárólag az I. rendű felperesi helyen tartotta az állatait, az alperes cégnyilvántartás szerinti tevékenységi körében - ebben az időben - nem szerepelt olyan egyéb tevékenység, melynek folytatásához takarmány vásárlására vagy tovább értékesítésére lett volna szükség, ezért igazoltnak találta a másodfokú bíróság, hogy a saját - I. rendű felperesi telephelyen tartott - állatok takarmányozásához vette vásárolta a takarmányt az alperes. Elszámolható ugyanezen indokok alapján a 9/l. és 9/m. alatti tétel (... szám alatt csatolt A/37/12. és 13. számla), **H.** részére a 2006. október és novemberében takarmányfuvar számlákra kifizetett 220.103 forint, és 894.398 forint is.

Alaptalannak találta azonban a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által el nem bíralt további - 9/a.,9/b.,9/f., 9/i. és 9/o.-t. - tételek (... csatolt A/37/1,2,6,9. és 15-20-ig becsatolt számlák, illetve banki igazolás) elszámolásával kapcsolatos alperesi igényt. A 9/a-b.,9/f. és a 9/o.- t. pontig feltüntetett - 2008. május 15. utáni - részben gyógyszer, részben takarmány, illetve fuvarral kapcsolatos számlák már abban az időben kerültek kiállításra, amikor az alperes az I. rendű felperesi telephelyen kívül másik két tartási hellyel is rendelkezett, ahol az állatait tartotta. Az alperes az eljárás során azt a tényállítást, hogy e számlákkal igazolt költségek a perbeli bértartási szerződés 3. pontja szerinti - az I. rendű felperesi tartási helyen lévő alperesi állatok tartási feltételei biztosításával kapcsolatos költségként merültek fel - bizonyítani nem tudta. A 9/f. tétel alatti takarmányról kiállított számlához az alperes csatolt - saját megnevezése szerint - szállítóleveleket. Az e szállítóleveleken feltüntetett időpontok azonban előző évek, illetve hónapokkal korábbiak, mint maga a számla és az azon feltüntetett teljesítési időpont, és az átvevő aláírása is hiányzik, ezért e szállítólevelek bizonyítékként nem értékelhetők. A 9/i. tétel alatt megjelölt 2.000. 000.-Ft-ról az alperes csupán egy banki átutalásról kiállított igazolást csatolt, ennek közlemény rovatában a CT 219593 számú számla van feltüntetve, a számlát az alperes nem csatolta, ezért nem állapítható meg milyen jogcímen történt részéről a teljesítés.

A fentiek összegzéseként így a másodfokú bíróság az alperes javára elszámolhatónak találta a következő tételeket:

- 9/g. és 9/ h.) tétel - **M.** Zrt. által takarmány címen kiállított számla alapján 19.708 forint és 33.106 forint,
- 9/j. és 9/k. tétel - I. rendű felperes által alperes terhére kiállított takarmány eladásra szóló számla 4.500.000 forint és 3.162.500 forint,
- 9/l. és 9/m. tétel - valamint a **H.** által takarmányfuvar címen kiállított 220.103 forint és 894.398 forint.

A fentiek szerint a másodfokú bíróság a bértartási szerződés 3. pontja alapján összesen az alperes javára 8.829.815 forintot (19.708.Ft+33.106.-Ft+4.500.000.-Ft+3.162.500.-Ft+220.103.-Ft+894.398.-Ft) talált elszámolhatónak, mely összeggel csökken az alperesnek a szerződés 7. pontja alapján az I. rendű felperes felé a szerződés megszűnésekor fennálló tartozása, amely ily módon 19.094.306.-Ft (27.924.121.-Ft - 8.829.815.-Ft).

A szerződés 6. és 7. pontja alapján tehát az I. rendű felperesnek a szerződés megszűnésekor bruttó 8.294.256.- Ft alapidíjból és bruttó 19.094.306.-Ft költségből álló, összesen bruttó 27.388.562.-Ft. bértartási díj járt, ennek érvényesítésére szerzett jogosultságot az engedményesként fellépő II. rendű felperes.

A II. rendű felperessel szemben alperes a Ptk.329.§ (3) bekezdése alapján beszámíthatta az I. rendű felperessel szemben fennálló olyan követeléseit, melyek az engedményező I. rendű felperessel szemben az értesítéskor már fennállt jogalapon keletkeztek. E körben egyetért a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróságnak azzal a jogi álláspontjával, hogy az alperes nem számíthatja be azokat a követeléseket, amelyeket az I. rendű felperes felszámolási eljárásában a jogvesztő határidőn belül nem jelentett be, a beszámítást azonban nem a Cstv. 38.§-a zárja ki, mert az csak a felszámolás alatt álló adóssal szembeni beszámítás korlátozó szabálya. A Cstv. 37. § (3) bekezdése szerint azonban az hitelezői igénybejelentésre rendelkezésre álló 180 napos határidő jogvesztő, e határidő eredménytelen elteltével megszűnt maga a követelés, a megszűnt követelések pedig beszámításra sem alkalmasak (BDT2009.2098, Kúria Gfv.VII.30.181/2015/3.). Nem számítható be ezért a 6. tétel alatti 2.500.000, illetve az 7. tétel alatti 555.000 forint összeg, így e tételekkel kapcsolatos egyéb indokokat a másodfokú bíróság mellőzi. E két tételen kívül a hitelezői igénybejelentés hiánya miatt nem volt beszámításként elbírálható a villanypásztor telepítésével összefüggő költség sem.

Az I. rendű felperesi felszámoló 2012. február 23-án kelt nyilatkozata szerint az alperes összesen 17.803.469 forint határidőben bejelentett igényét elfogadta, és a Cstv. 57. és 58. § alapján azt visszaigazolta. Ez az összeg számszakilag az alperes által 1-5. tétel alatti beszámítási kifogások összegével megegyező. A felszámoló által elismert igénnyel kapcsolatban a Győri Ítéltábla Polgári Kollégiumának 2/2005.(XI.11.) számú Kollégiumi vélemény II. pontja úgy foglal állást, hogy a bejelentett hitelezői igénnyel kapcsolatosan a felszámoló által tett nyilatkozat tartalmilag tartozáselismerő nyilatkozat, melynek következménye, hogy a vitássá tett tények bizonyítása az adóst terheli. A perbeli esetben azonban az alperes az 1,2, 4,5 tétel alatti beszámítási kifogásai összecszerúságát bizonyította, azok jogalapja pedig a bizonyított tényekből megállapítható volt. A másodfokú bíróság a 2. tétel alatti beszámítási kifogás ténybeli és jogalapja körében az elsőfokú bíróság által kifejtett jogi indokokkal egyetért, az 5. tétellel kapcsolatban kiegészíti az elsőfokú bíróság ítéletének indokolását azzal, hogy e körben a beszámított követelés jogalapja a Ptk.286.§ (2) bekezdése. A 4. tétellel kapcsolatban utal arra, hogy a II. rendű felperes nem is vitatta, hogy I. rendű felperes tartozásának kifizetésére került sor, a nem vitatott teljesítés következtében pedig alperesnek a Ptk.286.§ (2) bekezdése szerinti megtérítési igénye keletkezett az I. rendű felperessel szemben. A II. rendű felperes e körben arra hivatkozott, hogy ezt az alperesi teljesítést az alperes váltótartozására számolta el, annak azonban, hogy az I. rendű felperes a belső nyilvántartásban mit tüntetett fel, nincs az alperesre kiható hatálya. Az I. rendű felperes az alperes megtérítési igényével szemben beszámíthatta volna az alperessel szemben váltótartozás címén fennálló követelését, a beszámításra azonban a Ptk.296.§-a szerint a másik félhez intézet kerülhet sor, melynek megtörténte a II. rendű felperes nem is hivatkozott.

Az 1. tétel alatt feltüntetett, J. által az alperesre engedményezett 10.139.000 forintos alaposnak talált

beszámítási kifogással kapcsolatban az elsőfokú bíróság jogalapot nem jelölt meg. **J.** magánszemélyként utalt több részletben ekkora összeget az I. rendű felperes alkalmazottja, **K.** magánszemély számlájára. Azt - az egyébként **K.** tanú vallomásaival alátámasztott tény - a II. rendű felperes sem vitatta, hogy a magánszemély számlájáról felvett összegeket a **z.-i** tenyészetben tartott állatok tartására használták fel, a számlák az I. rendű felperes nevére szóltak, ezeket az összegeket tehát az I. rendű felperes használta fel, melynek eredményeként **J.** rovására a Ptk. 361. § (1) bekezdése alapján jogalap nélküli gazdagodott, melyet köteles visszatéríteni.

Egyetért a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróságnak a 3. tétel alatti, 854.382.-Ft alperesi beszámítási kifogás aaptalansága tekintetében kifejtett álláspontjával. Az alperes maga tüntette fel az átutalás közlemény rovatában, hogy az I. rendű felperes helyett, a CT219597 számú számla alapján fennálló tartozása fejében teljesít, azaz, e teljesítéssel részéről a CT219559 számú számla kifizetése történt meg, így e teljesítés folytán megtérítési igénye nem keletkezett. E számlára történt teljesítést egyébként a másodfokú bíróság a 9/k. tétel alatt - a bértartás költségéhez történt hozzájárulásként - elszámolta az alperes javára.

Az alperesi beszámítási kifogása a fentiek okán 16.949.087 forint (10.139.000 forint + 2.467.604 forint + 95.000 forint + 4.247.483 forint erejéig volt alapos, ennek az összegnek a beszámítása folytán II. rendű felperes - fentiekben kimutatott - 27.388.552.-forint követelése ilyen összeg erejéig szűnt meg a Ptk.296.§ (1) bekezdése alapján, ezért az alperes a II. rendű felperesnek a fennmaradó 10.439.475.-forintot köteles megfizetni. A felperesi követelés a bértartási szerződés megszűnésének időpontjában vált esedékessé, ezért az alperes a tartozás után ettől az t időpontjától kezdődően a Ptk. 298. §-a a) pontja alapján a Ptk. 301/A. § (2) bekezdése szerinti törvényes mértékű késedelmi kamat fizetésére is köteles.

A fenti indokok alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 254. § (2) bekezdése alapján megváltoztatta, és kötelezte az alperest 10.439.475 forint tőke, ennek a kereseti kérelemben megjelölt időponttól számított (2009. május 24.) késedelmi kamata megfizetésére, ezt meghaladóan tekintette a keresetet elutasítotttnak.

Az elsőfokú bíróság ítélet megváltoztatása folytán a pernyertesség és pervesztesség arányai megváltoztak. A felperesi kereset 51.758.886.- forint megfizetésére irányult, ez 20 %-os mértékben volt alapos, mert a marasztalás összege 10.439.475.- forint. Elsőfokú perköltségként ezért az alperes a II. rendű felperest képviselő ügyvéd munkadíja 20 %-ának megfizetésére volna köteles, ennek összegét a másodfokú bíróság a 32/2003.(VIII.22.) IM. Rendelet 3.§ (2) bekezdés b)pontja alapján állapította meg 445.200.-forintban (bruttó 2.226.013.Ft - 20%-a). A II. rendű felperes pedig az alperes által - a csatolt megbízási szerződés alapján - kért ügyvédi munkadíj és költség 80%-os mértékét köteles viselni. Az alperes a szerződés szerinti 17.000Ft+Áfa/óradíj mellett 363,28 óra munkadíj és 92.258.-Ft üzemanyagköltség megfizetését kérte. Az IM. Rendelet 2. § (1) és (2) bekezdése alapján a költségigény alapos, de a munkadíj alapjául megjelölt munkaóra mennyiségét a másodfokú bíróság eltúlzottnak találta. Az elsőfokú eljárás pertartama átlagot meghaladóan hosszú volt, az alperesi képviselő összesen 11 alkalommal volt jelen tárgyaláson, 22 érdemi beadványt terjesztett elő, a jelenléttel, úton töltött idővel és irat készítésével összesen a másodfokú bíróság 200 munkaórát talált elszámolhatónak, ami 17.000.-+áfa/óra mellett bruttó 4.318.000.-forint. Az alperes összes elsőfokú eljárású költsége így 4.410.258.-forint, ennek 80% 3.528.206.- forint ennek a megfizetésére volna köteles a II. rendű felperes.

Az elsőfokú perköltségként a fentiek okán a II. rendű felperes köteles az alperesnek 3.083.006.- (3.528.206.-forint- 445.200.- forint) forintot ügyvédi munkadíjként és készkiadásként megfizetni.

Az elsőfokú eljárás során a II. rendű felperes 249.618.- forint, az alperes 37.219.- forint szakértői díjat előlegezett. A pervesztesség és pernyertesség arányára figyelemmel az alperes még 20.148.- forintot köteles a II. rendű felperesnek megfizetni, így összesen a II. rendű felperes által megfizetendő elsőfokú perköltség a Pp.81.§ (1) bekezdése alapján 3.062.858.- forint.

Az I. rendű felperes perbeli helyzete a Pp.83. § (3) bekezdése szerint megegyezik a beavatkozóéval, ezért a II. rendű felperes perköltségre nem jogosult.

A másodfokú bíróság a II. rendű felperesi fellebbezés 20 % mértékű sikerességét figyelembe véve, a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján rendelkezett a másodfokú eljárás során felmerült költségekről. A II. rendű felperes 20% pernyertessége folytán jogosult az őt képviselő ügyvéd munkadíja 20%-ára, ennek összegét a fentiek alapján a másodfokú bíróság 222.600.- forintban állapította meg. Az alperes jogi képviselőjének munkadíját a megbízási szerződés alapján 30 munkaórát számolva (3 tárgyalás, 4 beadvány) bruttó 647.700.- forintban határozta meg. Ezek különbözetének, azaz 425.100.- forintnak a megfizetésére köteles a II. rendű felperes.

A II. rendű felperes személyes illetékfeljegyzési joga folytán előlegezett elsőfokú és másodfokú eljárási illeték fizetésére az Itv. 74.§ (3) bekezdése alapján alkalmazandó 6/1986.(VI.26.) IM. Rendelet 13. § (2) bekezdése alapján a II. rendű felperes és az alperes pernyertességük - pervesztesség (80%-20%) arányában kötelesek.

Pécs, 2016. február 11.

. Kovács Ildikó s.k. a tanács elnöke, Dr. Berki Csilla s.k. előadó bíró, Dr. Gyöngyösiné dr. Antók Éva s.k. bíró